

פרק קלה.

ירושה.

פרק קל"ח.
 פקודות
 מס' 4 לש' 1923
 מס' 6 לש' 1932
 מס' 30 לש' 1934
 לווייס מיוס —
 10.8.23
 13.8.24
 11.12.29

פקודה הקובעת הוראות בענין ירושתם של מתים בכל אותם המקרים שאין לבתי המשפט של העדות הדתיות שפוט בענין זה, והקובעת הוראות אחרות בענין ירושתם של מתים שהניחו נכסי מקרקעים ונכסי מטלטלים בפלשתינה (א"י).

[8 במרץ, 1923]

השם הקצר

1. פקודה זו תקרא פקודת הירושה.

חלק א' — מבוא

2. בפקודה זו יהיו למונחים הבאים הפירושים דלקמן, מלבד אם ענין פירוש הכתוב יחייב פירוש אחר—

„בית משפט אזרחי“ פירושו בית משפט שנוסד ע"י ממשלת פלשתינה (א"י) והיושב לדין בהרשאתה, אך אין הוא כולל בית משפט דתי;

„נספח לצוואה“ פירושו תעודה בכתב שנערכה בקשר עם צוואה, ובאה לבאר צוואה, להוסיף עליה או לבטלה, כולה או מקצתה;

„בית-דין של עדה“ פירושו בית משפט היושב לדין בתוקף השפוט שנמסר למוסדות המנהלים של עדה דתית, אך אין הוא כולל בית דין מושלמי דתי;

„עזבון“ כולל כל נכסי מקרקעים הכלולים בירושה;

„אפוטרופוס“ פירושו אדם שנתמנה בצוואה כמוציא לפועל את צוואתו של המת;

„נכרי“ פירושו כל שהוא נכרי בגדר סעיף 59 של דבר המלך במועצה
על פלשתינה (א״י), 1922 :

„מקרקעים“ כוללים אדמת מירי ואדמת מולק :

„אדמת מירי“ כוללת אדמת וקף וכל אותן הקרקעות שחל עליהן, בתוקף
הוראותיו המפורשות, החוק העותומני מיום 3 ברביע אל אוול, 1331
להג'רה, הדין בירושלם מקרקעים, וכן כל טובת הנאה רשומה
באותן הקרקעות :

„מטלטלין“ כוללים כל רכוש שאינו מקרקעים, וביחוד כל יכול
המחובר לקרקע וכל פרי המחובר לעץ אף על פי שלא נקצר היכול
מן הקרקע ולא נקטף הפרי מן העץ :

„אדמת מולק“ כוללת כל קרקע, פרט לקרקע מירי, העוברת בירושה או
טובת הנאה שבה :

„תעודת קיום צוואה“ פירושה תעודה בכתב הניתנת ע״י בית משפט אזרחי
המכריזה שצוואתו של המת הוכחה כהלכה :

„עדה דתית“ ו„עדה“ פירושו עדה המפורטת בתוספת הראשונה לפקודה
זו או כל עדה אחרת שהנציב העליון יוסיף אותה בצו לתוספת
האמורה :

מס' 30 לט' 1933

„החוק העותומני“ פירושו החוק הזמני מיום 3 ברביע אל אוול, 1331
להג'רה, הדין בירושלם מקרקעים, כמפורט בתוספת השניה לפקודה זו :

„צוואה“ פירושה הצהרה חוקית בכתב שבה מגלה המצווה את רצונו
כדת מה לעשות ברכושו לאחר מותו, והיא כוללת נספח לצוואה.

חלק ב. - שפוטם של בתי משפט אזרחיים

3. (1) לבתי המשפט האזרחיים יהא שפוט יחיד בכל הענינים הנוגעים
לירושלם ולאשור וצוואתו של כל נתין פלשתינאי (א״י), ושל כל אדם אחר
שאינו נכרי :

שפוט יחיד אשר לבתי
המשפט האזרחיים-

בתנאי שאותו נתין או אדם אחר לא היה בשעת מיתתו מושלמי או בן לאחת העדות הדתיות.

(2) כמו כן יהא להם שפוט יחיד בכל המקרים שיתגלע בהם סכסוך בנוגע לירושתו או לצוואתו של נכרי שאינו מושלמי.

(3) היה יהא להם שפוט מקביל לשפוטם של בתי הדין של העדות הדתיות בענינים הנוגעים לירושתם של בני העדות הדתיות שאינם נכרים, פרט לאותם מקרים שנמסר בהם שפוט יחיד לבתי הדין של העדה.

4. בהתחשב עם הוראות סעיף 21, יחלק בית משפט אזרחי עפ"י הכללים הכלליים שבתי המשפט האזרחיים ינהגו על פיהם בחלוקת ירושות הבאים ירושות הנתונות לשפוטו: —

(i) היה המת בן לאחת העדות הדתיות ולא היה נכרי, נוהגין עפ"י הוראות סעיף 11.

(ii) היה המת נתין פלשתינאי (א"י) ולא היה בן לאחת העדות הדתיות, נוהגין עפ"י הוראות החוק העותומני, בהתחשב עם ההוראות שקבע המת בצוואתו;

(iii) היה המת נכרי, או כשלא היה נכרי אלא שלא היה לא נתין פלשתינאי (א"י) ולא בן לאחת העדות הדתיות, נוהגין עפ"י הכללים הבאים: —

(א) אדמת מולק של המת ומטלטליו יחולקו בהתאם לחוק הלאומי שלו;

(ב) שאלת תקפה של צוואת המת מבחינת צורתה ושאלת כשרו של המת לצוות לביתו תוחלטנה עפ"י החוק הלאומי שלו;

בתנאי שלעולם יהא תוקף לצוואה שנערכה בצורה אזרחית עפ"י פקודה זו;

(ג) מקום שהחוק הלאומי קובע כי יש לנהוג לפי חוק מקום המגורים או לפי החוק הדתי, או לפי חוק המקום שבו מצויים המקרקעים, — נוהגין לפי אותם החוקים:

בתנאי שאם קובע החוק הלאומי שיש לנהוג לפי חוק מקום המגורים, ואין באותו חוק כל כללים שאפשר לנהוג על פיהם לגבי האיש הנוגע בדבר, נוהגין עפ"י החוק הלאומי שלו.

5. היה המת נכרי, יכול נשיא בית המשפט המחוזי בר הסמך, לכשיקבל בקשה מאת אדם מעונין ולכשימצא את הדבר לצורך ולרצויו, להעביר את ענין הנהלת עזובו של האדם וחלוקתו לבית הדין הדתי המתאים:

בתי משפט אזרחיים יכולים להעביר עניני ירושה לבית דין דתי

— בתנאי —

(א) שהיה האיש בשעת מיתתו בן לאחת העדות הדתיות;

(ב) שהחוק הלאומי שלו קובע שיש לנהוג לפי חוק העדה שלו לגבי חלוקת עזובו.

(2) אם עזובן שבנוגע אליו ניתן צו עפ"י סעיף-קטן (1) מכיל מקרקעים, תוגש מיד עפ"י דרישת נשיא בית המשפט המחוזי תזכורת על הצו למשרד ספרי האחוזה, ובתוקף אותה תזכורת יהא אסור לו למנהל מחלקת הקרקעות לרשום בפנקס כל רשום בדבר טובת הנאה שיש לאנשים בעזובן אלא עפ"י צו בית הדין של העדה שאליו הועבר ענין העזובן.

חלק ג. — שפוטים של בתי הדין הדתיים

6. (1) לבתי הדין המושלמיים יהא שפוט יחיד בכל הענינים הנוגעים לירושת נכסי מת מושלמי, בין עפ"י צוואה ובין באפן אחר.

שפוט יחיד אשר לבתי הדין המושלמיים

(2) היה המת המושלמי נכרי שלא מבני הכת הסונית, יכולים יורשיו לפנות בבקשה לנציב העליון, והוא יכול לצוות להרכיב בית משפט מושלמי מיוחד כדי להחליט בכל השאלות הנוגעות לירושה או להורות הוראות אחרות בדבר.

7. (1) לבתי הדין של כל עדה דתית יהא שפוט יחיד לקיים צוואה של כל אדם מבני עדתם שאינו נכרי.

שפוט יחיד של בתי-דין נוצריים ויהודיים.

(2) תעודה לקיום צוואה מטעם בית הדין של העדה תחשב עדות מכרעת שהצוואה היא בת תקף מבחינת צורתה, וכי המצווה היה כשר לכתוב

את הצוואה ולא הושפע ע"י משגה, רמאות או השפעה שאינה הוגנת, אולם עצם קיומה של צוואה ע"י בית משפט אינו מקנה תוקף לכל העברת רכוש על פי אותה צוואה, כשהעברה היא בנגוד לחוק.

שפוט של בתי הדין של העדות בעניני ירושה

8. (1) לבתי הדין של כל עדה דתית יהא שפוט בענינים הנוגעים לירושתם של אנשים שלא הניחו צוואה ושהיו בשעת מיתתם נמנים על העדה.

(2) בהתחשב עם הוראות סעיף 21, יתנהלו ויחולקו עזבונותיהם של אנשים כאלה עפ"י חוק העדה:

בתנאי שיכול בית המשפט של העדה, לכשיתבקש בכך ע"י אדם המעונין בטובת הנאה בעזבונו, להסדיר את חלוקת העזבונו עפ"י הוראות החוק העותומני, ובלבד שיתחשב עם כל הוראה שקבע המצוה בצוואתו, עד כמה שאותה הוראה היתה מותרת.

העברה לבתי משפט אזרחיים

9. (1) יכול הנשיא של בית משפט מחוזי, לכשיקבל בקשה מאת אדם המעונין בעזבונו של המת ולכשימצא את הדבר לרצוי ולצודק ליתן צו אשר ימנע את בית המשפט של כל עדה דתית מלהיות נזקק לעזבונו של מת או מלהוסיף לטפל בו, ומיום הצו ואילך יהא ענין הנהלת הרכוש וחלוקתו מסור לשפוט היחיד של בתי המשפט האזרחיים, וכל משא-ומתן משפטי שלא נגמר עדיין יועבר מיד לבית המשפט המחוזי:

בתנאי שלא ינתן צו כזה אם נתחלק כבר העזבונו עפ"י צו של בית דין של העדה;

ובתנאי ששום צו כזה לא יפגע בתביעה משפטית שהוגשה לבית דין דתי לצורך קיום צוואה בלבד.

(2) היה רכוש העזבונו מכיל מקרקעים, תוגש מיד, עפ"י דרישת בית-הדין שנתן את הצו, תזכרת על כל צו כזה למשרד ספרי האחוזה, ובתוקף אותה תזכורת יהא אסור למנהל מחלקת הקרקעות לרשום כל רשום בספר בדבר טובות הנאה אשר לאנשים בעזבונו, אלא עפ"י צו מאת נשיא בית המשפט המחוזי.

מי זכאי להגיש בקשות לבתי המשפט האזרחיים

10. האנשים דלקמן יחשבו כאנשים המעונינים בעזבונו של מת בגדר